

PROGRAM
Dvorana slávy slovenskej medicíny
ôsmeho slávnostného uvedenia osobností do
Dvorany slávy slovenskej medicíny
Dvorana slávy slovenskej medicíny

spojeného s prezentáciou monografie s názvom
„60. Výročie III. Internej kliniky LF UK a UNB v Bratislave – história a súčasnosť“
(doc. MUDr. V. Mojto, CSc., MHA a kol.)

s odbornými prednáškami
„Stárnuci muž“ (doc. MUDr. Juraj Fillo, PhD.)
„Fyziologické formy vitamínu D“ (doc. Ing. Pavel Blažiček, CSc.)

s výstavou fotografií z umeleckej tvorby lekárov
„Okolo mňa“ (MUDr. Ljuba Bachárová, DrSc., MBA)
„Dentart“ (MUDr. Vlastimil Graus, PhD., MPH, MSc.)

a hudobným vystúpením klavírneho virtuóza Richarda Rikkona

19. septembra 2017 (utorok) o 14.30 hod.
Hotel Sorea Regia, Kráľovské údolie č. 6, 811 02 Bratislava

Program:

1. Príhovor prezidenta SLS (Dr.h.c. prof. MUDr. Ján Breza, DrSc., MHA)

– zahájenie podujatia, privítanie hostí

2. Príhovory pozvaných hostí:

- prof. MUDr. Štěpán Svačina, DrSc., prezident ČLS JEP
- MUDr. Marián Kollár, prezident SLK

3. Hudobný program - klavírne vystúpenie Richarda Rikkona

F.P. Schubert/R.Rikkon: Koncertná parafráza na tému „Ave Mária“; A. Durand/R. Rikkon: Erste Walzer arr. R. Rikkon“

4. Prezentácia knihy doc. MUDr. V. Mojta, CSc., MHA a kol.:

- „Z histórie III. Internej kliniky“ - doc. MUDr. V. Mojto, CSc., MHA
- Uvedenie monografie do života: „60. Výročie III. Internej kliniky LF UK a UNB v Bratislave – história a súčasnosť“

5. Odborný program

- „Symptómy deficitu testosterónu u mužov“ (doc. MUDr. Juraj Fillo, PhD.)
- „Fyziologické formy vitamínu D (doc. Ing. Pavel Blažíček, CSc.)

6. Hudobný program - klavírne vystúpenie Richarda Rikkona

F. Liszt: Petrarca del Sonet 104, F. Liszt/R. Rikkon: La Campanella

7. Uvedenie osobností do Dvorany slávy slovenskej medicíny (Dr.h.c. prof. MUDr. Ján Breza, DrSc., MHA)

- Prof. MUDr. Ivan **Balažovjeh**, DrSc. – MUDr. Karol **Kleibl**, CSc.,
- Prof. MUDr. Jozef **Černáček**, DrSc., akademik SAV, – MUDr. Karol **Mika**,
- prof. MUDr. Juraj **Červenka**, CSc., – Prof. MUDr. Zoltán **Oláh**, DrSc.,
- Prof. MUDr. Ladislav **Dérer**, DrSc., akademik ČSAV, – Prof. MUDr. František **Pór**
- Prof. MUDr. Ladislav **Chmel**, DrSc., člen korešpondent SAV, – Prof. MUDr. Ivan **Žucha**, CSc.

8. Výstava fotografií z umeleckej tvorby lekárov (prezentácia profilu vystavovateľov a otvorenie výstavy)

- „**O k o l o m ň a**“ (MUDr. Ljuba Bachárová, DrSc., MBA)
- „**D e n t a r t**“ (MUDr. Vlastimil Graus, PhD., MPH, MSc.)

Projekt Dvorana slávy SLS

Cieľom vzniku projektu a budovania Dvorany slávy SLS je popularizácia popredných osobností slovenskej medicíny, ktorí významnou mierou prispeli k budovaniu slovenskej medicíny, medicínskeho školstva a vzdelávania, k zvyšovaniu odbornej úrovne poskytovanej zdravotnej starostlivosti u nás, k šíreniu dobrého mena slovenskej medicíny doma a v zahraničí, najmä tých, ktorí sa zaslúžili o vznik a rozvoj Slovenskej lekárskej spoločnosti.

Slávnostné uvedenie osobností slovenskej medicíny do Dvorany slávy slovenskej medicíny je spravidla spojené s výstavou obrazov a umeleckých prác, najmä lekárov a zdravotníckych pracovníkov, ktorí sa v rámci svojich záľub venujú aj tejto umeleckej činnosti.

Osobnosti slovenskej medicíny uvedené do Dvorany slávy SLS

9. september 2013

- Prof. MUDr. Teofil Rudolf Niederland, DrSc., akademik SAV
- Prim. MUDr. Eva Nevická, CSc.
- Výstava obrazov MUDr. E. Nevickej, CSc. „*Pokoj v duši*“

25. marec 2014

- Prof. MUDr. Gustáv Čierny, DrSc.,
- Prof. MUDr. František Makai, DrSc.
- MUDr. Imrich Sečanský
- Prof. MUDr. Ján Štefanovič, DrSc., akademik SAV, člen korešpondent ČSAV
- Výstava obrazov prof. MUDr. Fedora Šimka, CSc., FESC „*Krása okamžiku*“

16. december 2014

- Prof. MUDr. Dionýz Dieška, DrSc.
- Prof. MUDr. Rastislav Dzúrik, DrSc.
- Prof. MUDr. Alica Kapellerová, DrSc.
- Prof. MUDr. Michal Valent, DrSc.
- Prof. MUDr. Karol Virsík, DrSc.
- Výstava výberu z medailárskej tvorby akad. sochára Mariána Polonského „*Poceta medicíny v kove*“

15. apríl 2015

- Prof. MUDr. Emil Kmety, DrSc.,
- Prof. MUDr. Rudolf Korec, DrSc.,
- Prof. MUDr. Anton Pontůch, CSc.,
- Prof. MUDr. Vladislav Zikmund, DrSc.
- Prof. MUDr. Vladimír Zvara, DrSc.,
akademik ČSAV a SAV
- Výstava fotografií mimo vedeckej tvorby
prof. MUDr. Vladislava Zikmunda, DrSc. „*Zrkadlenia*“

8. december 2015

- Prof. MUDr. Gustáv Čatár, DrSc.,
- Prof. MUDr. Michal Horňák, DrSc.,
- Prof. MUDr. Branislav Lichardus, DrSc.,
- Prof. MUDr. Miroslav Mydlík, DrSc.,
- Prof. MUDr. Adriana Sakalová, DrSc.
- Výstava fotografií obrazov z maliarskej tvorby
doc. MUDr. Mariána Bátovského, CSc., mim. prof.
„*Portréty*“

14. jún 2016

- Prof. MUDr. Leodegar Cigánek, DrSc.
- Prof. MUDr. Ivan Ďuriš, DrSc.
- Doc. RNDr. PhMr. Milan Lehký, CSc.
- MUDr. Eva Siracká, DrSc.
- Prof. MUDr. Jozef Strelka, DrSc.
- Výstava fotografií obrazov z maliarskej tvorby
MUDr. Igora Pappa, CSc. a MUDr. Evy Nevickej, CSc.
„*Momentky z krás života*“

14. december 2016

- Prof. MUDr. Vladimír Haviar
- Prof. MUDr. Mikuláš Hrubisko, DrSc.
- Prof. MUDr. Martin Janec, DrSc.
- Prof. MUDr. Karol Kapeller, DrSc.
- akademik MUDr. Karol Šiška
- Doc. MUDr. Ján Štencl, CSc.
- Výstava fotografií šperkov a umeleckých fotoobrazov
z tvorby Mgr. Art. Martiny Minárikovej
„*Mikro a makrosvet*“

Prof. MUDr. Ivana Balážovjeh, DrSc.

(* 6. 6. 1936)

Prof. MUDr. Ivan Balážovjeh, DrSc., popredný slovenský aj československý internista a kardiológ, predstaviteľ Ondrejčickej internistickej školy sa narodil v Bratislave. V roku 1960, po absolvovaní štúdia na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského (LFUK), nastúpil na Ústav histológie. Po dvoch rokoch prešiel na I. internú kliniku LFUK, kde bol odborným asistentom a od roku 1980 docentom. V roku 1986 obhájil na Karlovej univerzite v Prahe vedeckú hodnosť doktora lekárskeho vied a o tri roky neskôr bol menovaný za profesora v odbore vnútorné choroby na LFUK. V roku 1990 sa stal prednostom II. internej kliniky, ktorá vznikla v roku 1986 z Fyziatricko-geriatrickej kliniky vo vtedajšej Fakultnej nemocnici na Mickiewiczovej ulici. II. interná klinika pod jeho koncepčným vedením (do roku 2001) rozvinula a prehĺbila vlastné kardiovaskulárne zameranie a podstatne prispela predovšetkým k rozvoju slovenskej hypertenziológie, tak po preventívno-liečebnej, vedecko-výskumnej ako aj organizačnej stránke.

Prof. Balážovjeh absolvoval študijné pobyty v Štokholme u prof. von Eulera, neskôr na klinických pracoviskách v Heidelbergu, vo Viedni, opakovane v Paríži. Vo vedeckej práci sa venoval patogenéze a liečbe artériovej hypertenzie. Predovšetkým otázkam stresu a catecholamínov vo vzťahu k vzniku hypertenzie. Na Slovensku zaviedol do klinickej praxe vyšetrovanie catecholamínov, čo mu umožnilo diagnostikovať feochromocytom u 46 pacientov. V medzinárodnom meradle to bol počtom a výsledkami vzácny a zriedkavý súbor. Všetci pacienti, okrem troch, boli vyliečení úplne. V oblasti sekundárnej endokrinné podmienenej hypertenzie sa stal uznávaným odborníkom aj v zahraničí. Výsledky vedeckej práce prezentoval vo väčšine z európskych štátov, v Izraeli, v USA, v Austrálii a publikoval v početných odborných publikáciách doma a v zahraničí. Plynule ovláda nemčinu, angličtinu a francúzštinu. Prof. Balážovjeh je autorom monografie „Artériová hypertenzia“ (Osveta Martin 1990), ktorá bola ocenená cenou Slovenského literárneho fondu a spoluautorom učebníc z propedeutiky a z vnútorného lekárstva.

Prof. Balážovjeh je dlhoročným, aktívnym členom Slovenskej lekárskej spoločnosti (SLS). Dôstojne ju reprezentoval v rôznych funkciách v odborných spoločnostiach. V roku 1983 založil a viedol Komisiu pre hypertenziu, neskôr Pracovnú skupinu Slovenskej kardiologickej spoločnosti. Inicialo vznik Slovenskej hypertenziologickej spoločnosti a stal sa jej prvým prezidentom (1997-2004). Za priekopnícke zásluhy o rozvoj slovenskej hypertenziológie bol menovaný za jej čestného

predsedu. Bol členom výboru Slovenskej internistickej spoločnosti a Slovenskej kardiologickej spoločnosti, kde zastával funkciu podpredsedu (1993-1997). V rokoch 1990-1996 bol predsedom Spolku slovenských lekárov v Bratislave, najpočetnejšej organizačnej zložky SLS (viac ako 3 tisíc členov). V rokoch 1990-1991 bol prodekanom LFUK. Patril medzi zakladajúcich členov Slovenskej lekárskej komory a jej prvých funkcionárov. Odborné kvality prof. Balážovjeha ocenila Európska hypertenziologická spoločnosť Európskym certifikátom pre diagnostiku a liečbu hypertenzie. Bol prijatý za člena New Yorkskej akadémie vied, Európskej kardiologickej spoločnosti, Medzinárodnej spoločnosti pre hypertenziu. Stal sa členom redakčných rád časopisov Vnitřní lékařství, Bratislavské lékařské listy, Kardiológia/Cardiology, československého vydania časopisu JAMA, Experimental and Clinical Cardiology (Rakúsko).

Prof. Balážovjeh úspešne reprezentoval slovenskú medicínu nielen ako organizátor hypertenziologických konferencií, ale i ako koordinátor a riešiteľ multicentrických medzinárodných štúdií z problematiky artériovej hypertenzie a koronárnej artériovej choroby.

Za celoživotné výsledky práce boli prof. Balážovjehovi udelené mnohé vysoké vyznamenania a pocty SLS – čestné členstvá odborných spoločností SLS (kardiologickej, internistickej, hypertenziologickej, endokrinoologickej spoločnosti a ďalších), Spolku slovenských lekárov v Bratislave, Čestná plaketa akad. T.R. Niederlanda, Dérerova a Jesseniova cena. Okrem toho mu bola udelená Zlatá medaila LFUK, Zlatá medaila Univerzity Komenského a Libenského medaila Českej kardiologickej spoločnosti.

Prof. Balážovjeh je všestranná, kultivovaná a vyvážená osobnosť s rozsiahlymi všeobecnými znalosťami a záujmami. V súčasnosti sa venuje rodine, zo záľub najmä vážnej hudbe, výtvarnému umeniu a literatúre. Svoje odborné vedomosti a skúsenosti ešte donedávna odovzdával pacientom vo svojej kardiologickej ambulancii, ktorú otvoril v roku 2001.

Charakteristickými osobnostnými danosťami a vlastnosťami prof. Balážovjeha je pracovitosť, cielavedomosť, hlbavosť, precíznosť, svedomitosť a čestnosť. Napriek úspešnej kariére univerzitného pedagóga, lekára a vedca, zostal skromný, priateľský a ústretový. Je uznávanou odbornou autoritou a vážnou osobnosťou slovenskej medicíny.

Prof. MUDr. Jozef Černáček, DrSc., akademik SAV

(* 11. 4. 1909 - † 6. 5. 2006)

Akademik prof. MUDr. Jozef Černáček sa narodil v Novom Meste nad Váhom. Je jeden z najvýznamnejších predstaviteľov neurologických vied a zakladateľom neurológie na Slovensku. Študoval na pražskej Karlovej univerzite. Po niekoľkoročnom pôsobení na Neurologickej klinike Karlovej univerzity bol v roku 1939 preložený na Slovensko. Počas vojny pôsobil ako asistent na Neuropsychiatrickej klinike UK v Bratislave. Po potlačení SNP tam ukrýval a liečil niekoľkých účastníkov partizánskeho odboja. V roku 1947 ho vymenovali za profesora neurológie, krátko nato sa stal

prednostom Neuropsychiatrickej kliniky Univerzity Komenského v Bratislave. V roku 1950 bola klinika na jeho podnet rozdelená na neurologickú a psychiatrickú. Sám sa stal prednostom neurologickej kliniky, viedol ju ďalších 26 rokov.

Ako profesor učil stovky slovenských medikov, prednášal v Moskve, Berlíne, Drážďanoch, Budapešti, Debrecíne, Pule, Bukurešti, vo Viedni, v Grazi, Ríme, Madride, Barcelone, Lyone, Orleanse, Paríži, Bruseli, Amsterdame, Helsinkách, Bagdade, New Yorku, San Juane, Leedse, Bialystoku, Lipsku. Bol autorom a spoluautorom viacerých medicínskych učebníc, z ktorých niektoré medicí dodnes využívajú ako základnú literatúru pri štúdiu neurológie. Na lekárskej fakulte vychoval niekoľko generácií lekárov, pod jeho vedením začínali kariéru významní slovenskí neurológovia vrátane profesorov Traubnera, Cigánka, Bartka, Varsika. Od roku 1953 bol členom korešpondentom a od roku 1964 akademikom Slovenskej akadémie vied. Profesor Černáček bol prvým slovenským vedcom, ktorý skúmal fyziológiu a choroby mozgu.

Medzinárodné uznanie jeho vedeckej práce potvrdzuje členstvo v mnohých vedeckých spoločnostiach, medzi nimi aj New York Academy of Science. Dva-krát ho kolegovia zvolili za prezidenta Československej neurologickej spoločnosti, v rokoch 1973 – 1977 bol aj viceprezidentom Svetovej neurologickej federácie. Profesor Černáček bol nositeľom viacerých vedeckých i štátnych vyznamenaní, medzi nimi zlatej medaily Jana Evengelistu Purkyňu a Radu práce. V roku 2004 ho prezident Gašparovič za celoživotné dielo vyznamenal „Radom Ludovíta Štúra 1. stupňa“.

Prof. Černáček položil základy novým trendom v oblasti diagnostiky a liečby neurologických ochorení a novým pedagogickým aktivitách v oblasti výchovy mladých adeptov neurológie. Jeho „Neurologická propedeutika“ bola základom výučby slovenských i českých poslucháčov medicíny i lekárov pripravujúcich sa na odbornú prax v oblasti neurológie. Miloval svoju rodinu i prácu, ktorej zasvätil celý svoj aktívny a plodný život. Napriek početným zdravotným ťažkostiam - zrakovým, sluchovým a fyzickým sa dožil vysokého veku (97) a do posledných chvíľ života sa zaujímal o najnovšie poznatky neurologických vied. Staroba ho postupne pripravovala o sily, ale napriek tomu nestrácal svoj zmysel pre humor. Často hovoril „...človek má nedostatok vyvinutej čelnej laloky mozgu, ktoré sú sídlom schopnosti predvídať dôsledky svojich činov. Pre túto nevyvinutosť nie je človek schopný prispôbiť svoje správanie a zabrániť ani takým dôsledkom svojich činov, ktoré sú mu známe – preto je nepoučiteľný. Môžu však za to chýbajúce laloky nie on...“.

Svojou skromnosťou, usilovnosťou a húževnatosťou, obrovským rozhľadom a znalosťou cudzích jazykov si získal uznanie odbornej medicínskej verejnosti doma i v zahraničí. Stal sa vzorom vynikajúceho lekára, vedca, pedagóga a človeka, ktorého si pripomíname s úctou a vdakom.

Prof. MUDr. Juraj Červenka, CSc.

(* 30. 6. 1918 - † 3. 7. 2001)

Prof. MUDr. Juraj Červenka, CSc. sa narodil v Trenčíne. Je zakladateľom a nestorom modernej epidemiológie na Slovensku. Po promócií na Lekárskej fakulte UK (1948) pracoval krátky čas na gynekologicko-pôrodníckom oddelení nemocnice v Topoľčanoch. Potom, až do konca svojej profesionálnej kariéry pracoval v preventívnej medicíne, na rôznych vedúcich a manažérskych pozíciách, vždy však bol v prvom rade epidemiológ.

Prof. Červenka bol prvým hlavným hygienikom Slovenskej republiky (1952-1957), zástupcom hlavného hygienika Československej republiky (1953), profesorom Humboldtovej univerzity, prvým riaditeľom Výskumného ústavu preventívneho lekárstva, vedúcim Katedry epidemiológie Inštitútu pre ďalšie vzdelávanie lekárov a farmaceutov (ILF, v súčasnosti Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave), členom výkonného výboru CIOMS (The Council for International Organization of Medical Science), členom predsedníctva Medzinárodnej epidemiologickej asociácie (IEA) a čestným členom Indickej spoločnosti pre boj proti infekčným chorobám. Významný je jeho podiel na úspechoch povojnovej hygienickej služby a zásluhy o jej budovanie a rozvoj. Vedel integrovať sily a schopnosti odborníkov zdravotníctva a iných rezortov na zlepšovaní zdravotného stavu obyvateľov preventívnymi opatreniami a na zlepšovaní kvality životného a pracovného prostredia. Predstihol tým dobu.

Prof. Červenka opakovane a mnoho rokov viedol medzinárodné kurzy epidemiológie a bioštatistiky organizované Svetovou zdravotníckou organizáciou v Československu (v Prahe a Bratislave na ILF 16 rokov), ale aj v ďalších krajinách Európy, Ázie a Afriky. Prednášal v nemčine a angličtine.

Bol hlavným koordinátorom pri riešení takmer všetkých epidémií a mimoriadneho výskytu infekčných chorôb, od škvrnitého týfusu v povojnových rokoch, tuberkulózy, syphilisu, brušného týfusu, záškrtu, detskej obrny, dyzentérie, vírusových hepatítid, ale aj Q horúčky, klieštovej encefalitidy, tularémie, epidémie cholery v 70. rokoch minulého storočia, až po prvé prípady AIDS na Slovensku. Ako člen viacerých pracovných skupín pre riešenie problémov verejného zdravotníctva, sa venoval najmä epidemiológii infekčných chorôb, tiež chronickým, neprenosným chorobám. V praxi aplikoval princípy a metódy práce aktívnej surveillance, spolu s terénnymi spolupracovníkmi vyhľadával chorých v epidémiách a aj pri sporadickom výskyte infekčných chorôb. Pri riešení epidemiologicky závažných udalostí

bol vždy v teréne a priamo riadil protiepidemické a epidemiologické akcie.

V oblasti výskumu sa zameriaval na tuberkulózu, detskú obrnu, črevné infekčné choroby, vírusové hepatitidy, nozokomiálne nákazy, ale aj kardiomyopatie s infekčnou etiológiou a ďalšie. Bol celoštátnym koordinátorom imunizačného programu, hlavným riešiteľom a spoluriešiteľom aplikovaného výskumu u nás, vynikajúcim pedagógom, poradcom i spolupracovníkom epidemiológov na Slovensku. Vedel jednoduchým spôsobom priblížiť epidemiológiu a bioštatistiku tak erudovaným, ako aj začínajúcim lekárom a ostatným zdravotníckym pracovníkom.

Niekoľko generácií epidemiológov a iných odborníkov verejného zdravotníctva doma i v zahraničí oceňovalo pedagogické majstrovstvo prof. Červenku. Jeho prednášky boli pútavé, presvedčivé, výborne koncipované a vtipné. Vo svojej publikácii „Ako si nezabiť prednášku“ vychádzal z vlastných dlhoročných poznatkov a skúsenosti a s humorom jemu vlastným poukázal na chyby, ktorých sa prednášatelia dopúšťajú pri verbálnej prezentácii.

Osobitný význam majú medzinárodné aktivity prof. Červenku, najmä počas jeho pôsobenia vo Svetovej zdravotníckej organizácii (SZO), kde bol expertom (1961 – 1990). Najvýznamnejšou z nich bola jeho účasť na eradikácii varioly. Ako člen medzinárodnej komisie pre hodnotenie procesu eradikácie varioly pôsobil v Indii, za čo mu SZO udelila vysoké vyznamenanie.

Prof. Červenka sa podieľal na organizácii mnohých medzinárodných a aj domácich odborných podujatí. Bol autorom 11 monografií a viac ako 240 vedeckých a odborných publikácií u nás a v zahraničí.

Osobnosť prof. Červenku možno charakterizovať vysokou odbornosťou, profesionalitou, zmyslom pre nové poznatky, schopnosťou rozpoznať prioritné fakty, správne ich analyzovať a formulovať jednoznačné závery, na základe ktorých bolo možné vykonať efektívne opatrenia, no predovšetkým láskou k epidemiológii, ktorej sa venoval po celý život. Mal tzv. šiesty zmysel pre poznanie dôležitého v praktickej, tzv. terénnej činnosti, vede, výskume, i v pedagogike. Prof. Červenka bol dôstojným reprezentantom československej a slovenskej medicíny, predovšetkým epidemiológie, trvale sa zapísal do ich histórie, bol svetovo uznávanou a váženou autoritou, človekom, na ktorého sa nezabúda.

Prof. MUDr. Ladislav Dérer, DrSc., akademik ČSAV

(* 11. 12. 1897 - † 28. 3. 1960)

Akademik Ladislav Dérer sa narodil v Bratislave. Po absolvovaní vysokoškolského štúdia začal pracovať na I. internej klinike Fakultnej nemocnici Univerzity Komenského v Bratislave, najprv ako asistent, potom docent a neskôr ako profesor. Pôsobil tu takmer celý svoj profesijný život. V roku 1945 sa na niekoľko mesiacov stal prvým dočasným dekanom Lekárskej fakulty. S citom pre spravodlivosť, humánnym prístupom konsolidoval zložené povojnové pomery na fakulte. V šk. roku 1950/51 znovu vykonával funkciu dekana. Bol pokrokovým zmysľajúcim lekárom a za éry fašizmu sa zriekol pedagogickej činnosti. Pôsobil ako primár v nemocnici Robotníckej sociálnej poisťovne, kde sa zapojil do ilegálnej protifašistickej činnosti. Významnú pedagogickú, vedecko-výskumnú a spoločenskú činnosť uplatnil až po oslobodení pri budovaní modernej slovenskej internej medicíny.

Akad. L. Dérer patrí medzi zakladateľov slovenského vnútorného lekárstva, ktorému vtisol pečať svojej osobnosti, vychoval preň celý rad odborníkov, ktorí získali uznanie a významné postavenie v slovenskej medicíne. Právom sa hovorí o „Dérerovej škole“ na Slovensku, lebo pre ňu vypracoval aj programy, stanovil ciele a upriamil na ich realizáciu svojich žiakov. Významne sa pričínil o rozvoj zdravotníctva na Slovensku, o zvýšenie miery zdravia jeho obyvateľov najmä tým, že cez svojich žiakov inicioval postgraduálne inštitucionálne vzdelávanie pracovníkov všetkých kategórií. Zaslúžil sa o vybudovanie materiálnej základne zdravotníctva na Slovensku, osobitne v jeho hlavnom meste. Plody jeho práce dokumentuje celý rad moderných zdravotníckych zariadení, i medicínske centrum v Bratislave na Kramároch, ktoré vybudovali jeho žiaci a kde tamojšia nemocnica nesie jeho meno.

Akad. L. Dérer vynikol i v oblasti vedeckého bádania. Vo svojich výskumoch sa zaoberal patológiou pečene, fyziológiou a patofyziológiou tráviaceho ústrojenstva, patofyziológiou krvi pri obehových poruchách, problémamičasnej diagnostiky rakoviny žalúdka, tuberkulózou pľúc a čriev, chorobami z povolania (napr. silikóza baníkov), otázkami alergie a pod. Medzinárodný ohlas vyvolali jeho štúdie o koncentračnom indexe žľočových kyselín v šťave dvanástnika a o ano-

xénii pečene. Orientoval sa na širšie biologické otázky z okruhu hematológie, úspešne skúmal periodicitu niektorých dejov v organizme, štádivosť v krvotvorbe a iné problémy. Osobitný význam majú jeho práce zaoberajúce sa periodicitou biologických javov ako normy a patológie, ich zákonitosti, matematické vyjadrenia, napr. vzťahy medzi činnosťou predsiení a komôr pri kompletnej a-v blokáde a práce zamerané na dôkazy, že biorytmus je jednou zo základných prejavov živej hmoty. Tieto jeho zistenia a pozorovania patria medzi základné kamene nového odvetvia medicíny – biocronológie. Jeho práce o biologických rytmoch v dozrievaní leukocytov dodnes cituje svetová literatúra. Významu ošetrovateľstva venoval kapitolu vo svojej prvej povojnovej odbornej monografii z oblasti propedeutiky „Practicum propedeutiky vnútorného lekárstva“ (1954), ktorá je doteraz cenným informačným prameňom. Je spoluautorom publikácie „Klinická fyziológia krvi“, vedecko-populárnej publikácie „Správna výživa zdravých a chorých“, mnohých monografií, odborných a vedeckých publikácií a autor vysokoškolských učebníc „Vnútorné choroby“.

Akad. L. Dérer sa zaslúžil aj o vznik Slovenskej internistickej spoločnosti, jednej z odborných spoločností Lekárskej spoločnosti, ktorá sa stala nielen významným činiteľom v oblasti sústavného vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, ale aj fórom domácich a zahraničných odborníkov a reprezentantom výsledkov slovenského vnútorného lekárstva u nás a v zahraničí. Život, významné odborné, vedecké a učiteľské dielo akad. L. Déreera si Slovenská internistická spoločnosť každoročne pripomína v marci usporiadaním odborného podujatia „Déreerov memoriál“, na ktorom sa udeľuje „Déreerova cena“. Je to cena Prezídia Slovenskej lekárskej spoločnosti za vynikajúce výsledky práce v oblasti internej medicíny. S menom akad. L. Déreera je spojená aj história Slovenskej lekárskej knižnice v Bratislave. V roku 1950, keď začala fakultná knižnica pracovať v provizórnych priestoroch vtedajšieho dekanátu LF UK s fondom 5 tis. zväzkov, sa myšlienkou vytvorenia centrálnej knižnice intenzívne zaoberali akad. L. Dérer a profesor MUDr. Gejza Bárdoš. Jedna z bratislavských ulíc nesie meno akad. L. Déreera.

Akad. L. Dérer svojimi aktivitami pomáhal dvíhať i zdravotné povedomie na Slovensku, okrem iného i po vojne vydávaním časopisu Zdravoveda. Patrí k výnimočným osobnostiam slovenskej medicíny, medicínskej vedy a školstva, patrí k elite národa, vzácnym ľuďom, ktorých výsledky práce majú trvalú hodnotu. Jeho myšlienky, postoje a odkazy sú aktuálne aj pre súčasnosť. Právom mu patrí naša úcta a uznanie odbornej i laickej verejnosti.

Prof. MUDr. Ladislav Chmel, DrSc., člen korešpondent SAV

(* 2. 3.1915 - † 30. 3. 1981)

Prof. MUDr. Ladislav Chmel, DrSc. sa narodil v rakúsko-uhorskom Temešvári v učiteľskej rodine, ktorá udržiavala povedomie slovenského etnika medzi tam žijúcimi Slovákmi. Po smrti svojho otca a po vzniku Československej republiky sa s matkou a mladším bratom, akademickým maliarom Viliamom Chmelom, presťahovali späť do Martina, kde matka učila na ľudovej škole a vychovala dvoch synov. V Martine zotrval až do maturity na gymnáziu v roku 1933. V rokoch 1933 - 1939 študoval medicínu na Karlovej univerzite v Prahe, kde popri štúdiu pracoval ako demonštrátor a vedecká pomocná sila v Bakteriologickom ústave.

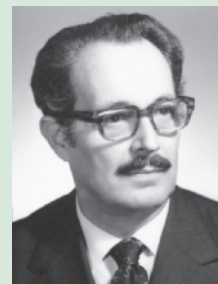
Po ukončení vojenskej prezenčnej služby pracoval v nemocnici v Martine a od roku 1941 prešiel za asistenta na Dermatologickú kliniku bratislavskej Lekárskej fakulty Komenského univerzity, kde zotrval 40 rokov až do konca života. Už v začiatkoch svojej odbornej kariéry sa venoval dovtedy takmer neznámej problematike mykológie a v roku 1943 publikoval prvé práce o výskyte mikrospórie na Slovensku. Neúnavne rozvíjal tento vedný odbor najprv sám, neskôr s ďalšími spolupracovníkmi. Ich snaženie bolo korunované úspechom. Chmelova mykologická škola, ktorá sa centralizovala od r. 1957 vo vedeckom laboratóriu mykológie LFUK získala medzinárodné uznanie. Toto pracovisko sa stalo Národným referenčným pracoviskom a koordinačným centrom pre mykózy Komisie vlády pre boj s antropozonozami.

Všestranné aktivity prof. L. Chmela vychádzali aj z jeho početných funkcií. Po habilitácii (1951) bol vymenovaný za vedúceho Katedry dermatovenerológie LFUK. V r. 1959 sa stal profesorom dermatovenerológie, v r. 1963 doktorom lekárskych vied a o rok neskôr bol zvolený za člena korešpondenta SAV. Popri plnení základných povinností pôsobil aj v akademických funkciách. V rokoch 1953-1955 bol prodekanom pre výskum LFUK a v rokoch 1959-1961 prorektorom UK. Od roku 1969 zastával funkciu vedúceho Katedry dermatovenerológie Inštitútu pre ďalšie vzdelávanie lekárov a farmaceutov v Bratislave. V r. 1973 bol poverený vedením Dermatovenerologickej kliniky v Martine a výučbou odboru na martsinskej lekárskej fakulte. Spomedzi ďalších významných funkcií je treba uviesť pôsobenie ako člena Vedeckého kolégia SAV pre biologicko-lekárske vedy, predsedu celoštátnej komisie pre obhajoby kandidátskych a doktorských dizertačných prác, predsedu Hlavnej problémovej komisie Ministerstva zdravotníctva. Dlhé roky zastával funkciu predsedu Slovenskej dermatologickej spoločnosti a Slovenskej my-

kopatologickej spoločnosti, odborných spoločností Slovenskej lekárskej spoločnosti a striedavo i funkciu predsedu Čsl. dermatovenerologickej a Čsl. mykopatologickej spoločnosti. Bol predsedom redakčnej rady časopisu Čsl. dermatológie a členom redakčných rád zahraničných odborných časopisov *Mykosen*, *Mycopathologia* a *Sabouraudia*.

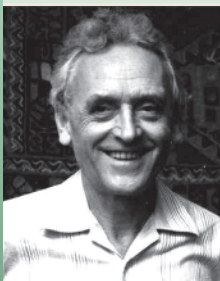
Mnohostranná úspešná práca prof. L. Chmela bola ocenená mnohými poctami a cenami. Bola mu udelená Národná cena, Zlatá medaila UK, Plaketa Jana Jesseniusa, Zlatá medaila LFUK, Medaila Jána Evangelistu Purkyňu a iné. Viaceré odborné lekárske spoločnosti poctili prof. L. Chmela udelením čestného členstva. Bol čestným členom Čsl. lekárskej spoločnosti, Juhoslovenskej dermatovenerologickej spoločnosti, Moskovskej oblasti vedeckej dermatologickej spoločnosti, bol korešpondujúci člen Poľskej dermatologickej spoločnosti, Fínskej dermatologickej spoločnosti, Rakúskej dermatologickej spoločnosti, Belgickej spoločnosti pre tropickú medicínu, Francúzskej dermatologickej a syfiligrafickej spoločnosti a Nemeckej dermatologickej spoločnosti.

Prof. L. Chmel má významné zásluhy za výchovu mnohých vyspelých dermatológov a mykológov pôsobiacich v rôznych krajoch našej vlasti, z jeho kliniky vyšli kandidáti a doktori vied, docenti. Celoživotná práca prof. L. Chmela v oblasti dermatovenerológie je charakteristická neobyčajným pracovným elánom, získaním nových vedeckých poznatkov, rozvíjaním pedagogicko-výskumnej a liečebno-preventívnej činnosti. Napriek nadmernej pracovnej záťaži si uchoval vrelý vzťah k svojim trom deťom, ktorým venoval všetok voľný čas, úprimný vzťah k spolupracovníkom, študentom i pacientom, vytváral dobrú pracovnú pohodu a rád si našiel čas aj na rozhovor o obľúbenom výtvarnom umení, filatelii, či športe. Prof. L. Chmel patrí medzi charizmatické a nezabudnuteľné osobnosti slovenskej dermatovenerológie. Svojimi vzácnymi povahovými vlastnosťami, rozsiahlymi odbornými vedomosťami, profesijnou a pedagogickou zručnosťou, no najmä ľudskosťou obohacoval všetkých, ktorí mali česť s ním spolupracovať a poznať ho.

MUDr. Karol Kleibl, CSc.

(* 26. 10. 1923 - † 19. 10. 1995)

MUDr. Karol Kleibl sa narodil vo Viedni, detstvo prežil v Komárne. Reálne slovenské Gymnázium študoval v Nových Zámkoch a po presťahovaní do Piešťan pokračoval v Novom Meste nad Váhom, kde i maturoval (1942). Mal výnimočné nadanie na cudzie reči. Už ako mladý študent medicíny ovládal 6 cudzích jazykov (maďarčinu, francúzštinu, ruštinu, nemčinu, angličtinu a taliančinu). Na Lekárskej fakulte v Bratislave promoval v r. 1948. Od r. 1949 pracoval v Piešťanoch pod vedením známeho dermatovenerológa MUDr. Emanuela Wohlsteina. Venoval sa sérologii a mykologii. S týmto zameraním absolvoval viacmesačný študijný pobyt v Prahe na Bulovke, čo nebolo v tom čase bežné. Po získaní atestácie I. stupňa (1954) odišiel z Piešťan pracovať na poliklinické oddelenie v Myjave. V rokoch 1955–1957 chodil zastupovať aj primára na kožnom oddelení v Skalici, neskôr tam nastúpil do funkcie primára na plný úväzok (1957). V tom období narástol hromadný výskyt profesionálnych mykóz a prevádzku oddelenia zaťažovala epidémia tularémie. Podarilo sa ju zastaviť až v roku 1962. Problematike sa venoval aj vo svojej dizertačnej práci na tému „Klinicko – epidemiologická štúdia o tularémii na Záhorí“, obhájil ju v r. 1965. V podmienkach regionálnej nemocnice bol tento odborný postup skôr raritný. O jeho zanietení pre uvedenú problematiku svedčí i jeho úsilie zaviesť očkovanie proti tularémii u exponovaných pracovníkov v poľnohospodárstve. Súkromne odcestoval do Kyjeva, kde sa dal zaočkovať proti tularémii, aby tak na sebe potvrdil jestvovanie vakcinácie a jej neškodnosť. Prostredníctvom hlavného hygienika v Prahe inicioval očkovanie proti tularémii, ako súčasť prevencie v rámci komplexnej starostlivosti. Prioritne boli centrom jeho záujmu predovšetkým zoonózy s prejavmi na koži charakteru multififormného erytému a erythema nodosum, v súvislosti s tularémiou, ale i ďalšími príčinami (yersínie, vírusy). Nadviazal kontakt s viacerými renomovanými zahraničnými pracoviskami (Pasteurov inštitút v Paríži, Inštitút Epidemiológie a hygieny v Moskve), spolupracoval s prof. Ohamom z Japonska a s Dermatologickou klinikou vo Viedni a ďalšími pracoviskami. Svoje odborné poznatky a praktické skúsenosti prezentoval na domácich

a zahraničných kongresoch. Publikoval niekoľko desiatok prác v našich i zahraničných odborných časopisoch, ako napr. Dermatologica, Mykosen, Vestník dermatológie a venerológie, Acta virologica, Contact Dermatitis, Čs. Dermatologie a ďalšie.

V rokoch 1965–1967 pracoval v Bou Saade a v Sétife v Alžírsku ako dermatológ a mykológ. Po návrate domov v roku (1968) bolo prebudované a modernizované kožné oddelenie v Skalici. Dr. Kleibl neustále sledoval novinky v odbore a rád experimentoval. Na oddelení sa okrem iného testovali antimykotiká (kultivačné pôdy sa varili v lekárni), ambifilné masťové základy, robili sa pokusy na bielych myšiach a králikoch, pestovali sa mušie larvy na čistenie vredov predkolenia (čo neskôr na dlhé roky padlo do zabudnutia). Používala sa magistraliter pripravená Endiaron pasta, ako vtedy ešte neznáma špecialita.

Dr. Kleibl prednášal (1968) o tularémii infektológom vo Švédsku, v rámci ich postgraduálneho štúdia. Na Inštitúte pre ďalšie vzdelávanie lekárov v Bratislave prednášal infekčné choroby v dermatológii a dermatomykologiu so zameraním na tropické medicínu. V rokoch 1974–1976 znovu pracoval v Alžírsku, v Orane, kde prednášal aj na tamojšej Lekárskej fakulte. Tretí pracovný pobyt v zahraničí (Kuvajte) absolvoval v rokoch 1980–1983. Prednášal na Khaldiya Skin Clinic a súčasne pôsobil ako konzultant pre dermatológiu a mykologiu v nemocnici Al Sabah, kde mu bol mu prepožičaný titul docent. Počas týchto pobytov sa intenzívne učil arabský jazyk, ktorý zvládol slovom i písmom, rovnako ako všetky jazyky, ktoré ovládal. Počas pobytov nezabúdal ani na svoje pracovisko v Skalici, ktoré informoval o tropických kožných ochoreniach a pracovných výsledkoch.

Dr. Kleibl bol jedným zo zakladateľov Spolku lekárov Záhoria a stal sa jeho prvým predsedom. Aj po odchode do dôchodku (1984) vypomáhal na kožnej ambulancii až do diagnostikovania jeho závažného ochorenia. Patril k ľuďom srdečným, úprimným, sršiaci humorom a optimizmom. V klinickej praxi presadzoval požiadavky odbornosti a profesionality, no predovšetkým ľudskosti. Bol všestranne nadaný, mimoriadne aktívny. Mal veľa záľub, bol vášnivým fotografom, filatelistom, kuchárom a konferencierom súboru Skaličan. Rád relaxoval vo svojom vinohrade. Dr. Kleibl patrí medzi vzácné osobnosti Slovenskej lekárskej spoločnosti, ktoré sa významnou mierou zaslúžili o jej budovanie a rozvoj, osobitne v oblasti sústavného vzdelávania zdravotníckych pracovníkov. Spolok lekárov Záhoria ako prejav uznania a ocenenia práce a zaslúh dr. Kleibla, založil tradíciu každoročného organizovania regionálneho odborného sympózia s názvom „Kleiblové dni“.

MUDr. Karol Mika

(* 10. 4. 1927)

MUDr. Karol Mika sa narodil na Starých Horách, ako druhý zo šiestich synov štátneho notára. Po gymnaziálnom štúdiu v Banskej Štiavnici a v Banskej Bystrici r.1949 štúdiom na LFUK v Bratislave. Po promócií nastúpil do krajskej nemocnice v Banskej Bystrici odkiaľ bol, po absolvovaní cirkulácie na viacerých oddeleniach, preložený, ako praktický, všeobecný lekár pre dospelých na mestskom obvode. Narodili sa mu tri dcéry, všetky vyštudovali medicínu, najstaršia z nich zomrela ešte v mladom veku.

Počas celej aktívnej činnosti všeobecného lekára sa venoval aj skúmaniu rastlinných účinných látok a ich terapeutickému využitiu. Okrem článkov v odborných časopisoch prednášal na československých, potom slovenských lekárskech seminároch. Spolupracoval ako recenzent a spoluautor prvej učebnice pre praktických lekárov Všeobecné lekárstvo od r.1988 v IV. dieloch aj v rozsiahlej publikácii „Praktické a rodinné lekárstvo“. V roku 1970 mu vyšla ilustrovaná knižka s názvom „Čo neviete o sebe“, ktorá vyvolala živý ohlas v odbornej aj laickej verejnosti. V roku vydal publikáciu „Životné prostredie“, ako pomôcku pre verejnú správu miest a dedín. Je autorom lekárskej časti „Malého atlasu liečivých rastlín“, ktorý mal u nás 10 vydaní (od r. 1983-2010), v cudzine 23 edícií, z toho v NSR (7), Francúzsku (5), Holandsku (5), Švédsku (3), Nórsku (2), Dánsku (1). Jeho „Monografia liečivých rastlín“ sa bežne využíva v medicínskej praxi. „Fytoterapia“ vyšla v roku 1988 a v nasledujúcom roku bola ocenená cenou Slovenskej lekárskej spoločnosti za najlepšiu publikáciu v lekárom odbore. II. vydanie tejto publikácie vyšlo s ilustráciami v roku 1991. III., rozšírené a doplnené vydanie pod názvom „Fytoterapia z pera lekára“ sleduje najnovšie výskumy a poznatky v tejto oblasti, vyšla v roku 2016. MUDr. K. Mika má v súčasnosti rozpracované vydanie tejto publikácie aj v českom jazyku. Venuje sa aj básnickej tvorbe, v roku 2013 mu vyšla zberka básní s názvom „Laudatio Salvatoris“.

MUDr. K. Mika sa úspešne angažoval aj za obnovenie vydávania časopisu „Slovenský lekár“ a od roku 1991 až do nedávna bol zástupcom vedúceho redaktora tohto časopisu. Od roku 1992 až doteraz je členom redakčnej rady časopisu „Naše liečivé rastliny“, kde prispieva svojimi odbornými článkami.

Beletria „Príhody pohotovostného lekára“, ktorú MUDr. K. Mika vydal v roku 1972, mala veľký čitateľský úspech a získala aj cenu za literatúru faktu. V roku 1974 vyšla kniha v druhom vydaní. Bola preložená aj do nemčiny a v Nemecku

vyšla v roku 1990 pod titulom „Der Notarzt“. Kniha „Pohotovostný lekár zasahuje“ bola rok po vydaní (1996) tiež preložená do nemčiny a v Nemecku vyšla pod titulom „Ein Arzt für Leib und Seele“. V roku 1998 bola vybraná pre nahratie na akustické médiá pre slepcov a ťažko zrakovopostihnutých v celom nemecky hovoriacom svete. V Nemecku bola postupne odvysielaná v celoštátnom rozhlase. Vydavateľstvo MSEJK v Bratislave začalo v roku 2006 vydávať obidve knihy – „Príhody pohotovostného lekára“ a aj „Pohotovostný lekár zasahuje“. Doteraz bola opakovane vyžiadaná ich dotlač.

Slovenský rozhlas v roku 1978 odvysielal premiéru rozhlasovej hry MUDr. K. Miku s názvom „Tri hlasy“. Doktor Mika je aj autorom a režisérom niekoľkých zdravotníckych amatérskych filmov. Za film „Slovo“ získal na celoštátnej prehliadke /ČSR/ Čestné uznanie. V Slovenskom rozhlase boli na pokračovanie odvysielané jeho lekárske príhody; rovnako aj v Rádiu TWR a ďalších rozhlasových stanicách. Tieto tematicky zaujímavé príhody z praxe lekára zverejnili aj rôzne printové médiá. Poslucháčmi veľmi obľúbená je aj „Poradňa doktora Miku“, ktorú po mnohé roky vysiela Rádio Lumen.

Za celoživotnú prácu lekára, odbornú publikačnú činnosť, rozsiahle verejnoprospešné aktivity v oblasti zdravia, výživy a prevencie, ako i popularizáciu medicínskych poznatkov zameraných na širokú laickú verejnosť boli MUDr. K. Mikovi udelené viaceré vyznamenania, pocty a ceny uznávaných inštitúcií. V roku 1983 mu bolo udelené „Čestné členstvo Československej lekárskej spoločnosti J.E. Purkyňu“. V roku 2009 mu Slovenská lekárska spoločnosť udelila „Zlatú medailu SLS“ Propter Merita. Slovenská farmaceutická spoločnosť, odborná spoločnosť Slovenskej lekárskej spoločnosti, mu v roku 2013 udelila „Medailu PhMr. Vladimíra J.Žuffu“ za prínos v prospech slovenského lekárnictva. Za zásluhy v medicíne bol dňa 13.10.2000 v Huňadyho sále bojnického zámku pasovaný za rytiera. Univerzita Mateja Bela mu udelila ďakovný list, kde od roku 1989 doteraz prednáša Fytoterapiu. V roku 2012 získal „Cenu primátora mesta Banská Bystrica“ za publikačnú a osvetovú zdravotnícku činnosť.

Slovenská lekárska spoločnosť si váži a je hrdá na to, že medzi jej dlhoročných členov patrí aj MUDr. Karol Mika. Je výnimočnou osobnosťou, výsledkami svojej práce a neutíchajúcou aktivitou patrí k tým členom, ku ktorým prechováme úctu a vďaku.

Prof. MUDr. Zoltán Oláh, DrSc.

(* 27. 4. 1931)

Prof. MUDr. Zoltán Oláh, DrSc. sa narodil v Komárne, kde študoval aj na gymnáziu. Po absolvovaní štúdia na LF UK (1956) nastúpil ako odborný asistent na Anatomickom ústave LF UK v Bratislave. Po roku prešiel na Katedru oftalmológie, kde je doteraz emeritným profesorom. Dizertačnú prácu na tému: "Štúdium priebehu včasných štádií reaktívnych zmien skléry po perforačnom poranení" obhájil na Karlovej univerzite v Prahe (1965), habilitačnú prácu na tému „Problémy morfológie a klinického výskytu primárnych malígnych melanómov v uveálnom trakte oka“,

obhájil na LF UK v Bratislave (1969). Je autorom modifikácie odstránenia malígnych nádorov predného segmentu oka iridocyklektómiou. Na Slovensku zaviedol aplikovanie lokálnych β -žiaričov do liečby vnútroočných nádorov. Vo vedeckej práci sa sústredil najmä na problémy experimentálnej mikrochirurgie oka. V tejto problematike obhájil doktorskú dizertáciu (1979) na tému: „Problémy šitia a hojenia vo fibróznom obale oka“ a získal titul „doktor lekárskych vied“ (DrSc). V rokoch 1968 – 1973 zastával aj funkciu zastupujúceho prednostu na Očnej klinike LF UK v Martine. Bol vymenovaný za vedúceho Katedry oftalmológie LF UK a prednostu I. Očnej kliniky FN a LF UK v Bratislave (1976-1997). Univerzitným profesorom pre odbor očné lekárstvo sa stal v r. 1981. Na LF UK v Bratislave zastával funkciu tajomníka (1965 – 1970) a predsedu komisie pre prácu so zahraničnými študentmi (1970 – 1990).

Na Katedre oftalmológie založil patohistologické laboratórium, ktoré bolo súčasne základňou pre experimentálny výskum problémov hojenia rán v obaloch oka. Z klinických postupov sa venoval zavedeniu špecializovaných diagnostických metód oftalmológie a nových postupov mikrochirurgie do klinickej praxe. Pritom sa zvlášť sústredil na transplantáciu rohovky, aplikáciu umelých vnútroočných šošoviek, modifikácie operácie odlúčenia sietnice a na mikrochirurgiu glaukómu. V súvislosti s problémami experimentálnej mikrochirurgie oka sa venoval najmä štúdiu reakcie tkanivových štruktúr oka na šicie materiály a na patohistológiu štruktúr oka, osobitne v súvislosti s nádormi oka. Zaoberal sa aj s možnosťami využitia žiarivej energie svetla (laserov) v klinickej praxi oftal-

mológie a výpočtovej techniky v očnom lekárstve. Na pracovisku vchoval káder odborníkov oftalmológov, ktorí sa veľmi úspešne uplatnili a uplatňujú v klinickej praxi u nás, i v zahraničí. Bol zodpovedným riešiteľom niekoľkých úloh rezortného výskumu MZ SR a spoluriešiteľom výskumnej úlohy so zameraním na optoelektroniku na Elektrotechnickej fakulte Slovenskej technickej univerzity. V spolupráci so Sľušovicami a Chemicko-technologickou fakultou SVŠT participoval na vývoji materiálu pre tzv. viskochirurgiu „Healonu“. Zaoberá sa aj problematikou dejín oftalmológie a práce Očnej kliniky LF UK na Slovensku. Na túto tému vydal aj monografiu a venoval sa jej aj v tlači. V rokoch 1996 – 2005 sa v rámci cyklu riešených 3 grantových výskumných úloh VEGA, spolu so spolupracovníkmi zameriaval na farmako-biochemické problémy prestupu liečebných prípravkov do oka, aplikovaných predovšetkým pri primárnom glaukómovom ochorení. V rámci členstva v Československej a Slovenskej oftalmologickej spoločnosti zastával rôzne funkcie (člen výboru, zapisovateľ a predseda). Bol predsedom a členom komisií pre obhajoby dizertačných prác postgraduálneho štúdia na LF UK (1982-2010) z oboru očné lekárstvo. Vytvoril vedeckú školu a ako školiteľ viedol doktorandov v rámci postgraduálneho štúdia. Vytvoril podmienky pre získanie titulov docent, profesor a doktor vied z oftalmológie. Absolvoval dlhodobé stážové pobyty v ZSSR, NDR, NSR, Maďarsku, Poľsku a Švajčiarsku. Je členom Slovenskej oftalmologickej spoločnosti a jej Implantologickej aj kontaktologickej sekcie. V r. 1985 sa stal členom – korešpondentom Oftalmologickej spoločnosti bývalej NDR, je členom European Vision and Ophthalmology Res. Society (EVER) a členom redakčných rád odborných časopisov, napr. „Čs. slov. oftalmologie“, „Hlava a krk“, „Slov. lekár“, „Transacta Ophthalmol. Slovaca“. Ovláda nemčinu, ruštinu, maďarčinu, angličtinu a čiastočne francúzštinu. Aktívne sa zúčastňoval na viacerých svetových a európskych odborných oftalmologických podujatiach. Je autorom početných monografií, vysokoškolských učebníc, samostatných kapitol v odbornej literatúre a výučbových filmov. Okrem prednášok na LF UK (aj v anglickom jazyku), oftalmológiu prednášal aj ďalších fakultách UK (filozofickej, pedagogickej a farmaceutickej).

Za zásluhy o budovanie a rozvoj medicíny v odbore oftalmológia mu bolo, popri iných význameniach udelených mnoho vstriebokých významenani doma i v zahraničí, napr. Zlatá medaila LF UK, Strieborná medaila JLF UK v Martine, Zlatá medaila SLS, najvyššia cena SLS „Čestná cena akad. T.R. Nederlanda, Deylová cena Čsl. oftalmologickej spoločnosti, cena Slovenského fondu LITA za publikáciu „Lasery a medicína“ a iné. Odborná i laická verejnosť hodnotí s uznaním, úctou a obdivom rozsiahle odborné vedomosti, početné aktivity a výsledky vedeckej, pedagogickej a klinickej práce prof. Oláha.

Prof. MUDr. František Pór

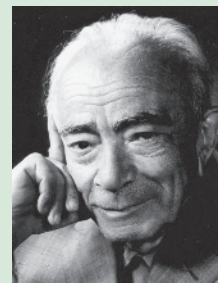
(* 15. 4. 1899 - † 8. 9. 1980)

Prof. MUDr. František Pór sa narodil vo Zvolene. Ľudovú školu a gymnázium navštevoval v Budapešti, kde 18. 06. 1917 maturoval. Doplňujúcu maturitu vykonal 10. 12. 1917 v Košiciach. V roku 1918 začal študovať medicínu na Lekárskej fakulte v Budapešti (Maďarsko). Rodina prof. Póra repatriovala do ČSR v roku 1920 a tak pokračoval v štúdiu na nemeckej Lekárskej fakulte Univerzity Karlovej (UK) v Prahe, kde 6. 02. 1926 promoval. MUDr. F. Pór bol od 7.02.1926 externým lekárom na III. internej klinike nemeckej LF UK v Prahe u prof. Jakscha, neskoršie na II. internej klinike prof. Nonnenbrucha, kde sa stal v roku 1930 sekundárnym lekárom a v tom istom roku štvrtým klinickým asistentom. Pôsobil tam do roku 1932. Jeho mimoriadny záujem o vedeckovýskumnú prácu ho viedol k ďalšiemu štúdiu na rôznych zahraničných pracoviskách. Bol na študijných pobytoch na Internej klinike prof. Bergmana v Berlíne, u prof. Naegeliho v Zürichu (r. 1931), na interných klinikách v Göttingene a inde.

V r. 1932 nastúpil ako primár Interného a Tuberkulózneho oddelenia Verejnej mestskej nemocnice v Ružomberku. Tu účinkoval až do prepustenia (z rasových dôvodov) do 1.04.1940. Bolo mu určené, ako miesto pôsobenia, Nové mesto n/Váhom, kde pôsobil ako súkromný odborný lekár do 26. januára 1945. V tom čase ho aj s manželkou zaistilo gestapo a boli deportovaní do koncentračného tábora v Seredi a odtiaľ do Terezína, kde dňa 8.05.1945 boli oslobodení Červenou armádou. Dňa 3.07.1945 nastúpil MUDr. F. Pór ako primár Interného oddelenia Štátnej nemocnice v Košiciach. Od 1.10.1948 ho poverili vedením Internej kliniky, ktorá vznikla na novozaloženej Lekárskej fakulte v Košiciach. I. internú kliniku viedol až do roku 1971. Po odchode do dôchodku ešte mnoho rokov dochádzal, skoro denne, na kliniku a zapájal sa do jej činnosti. Zomrel 8. septembra 1980 v Košiciach.

MUDr. F. Pór bol 1. apríla 1948 vymenovaný za docenta vnútorného lekárstva a v roku 1961 za profesora pre odbor vnútorné lekárstvo. Intenzívne sa venoval problematike etiopatogenézy diabetes insipidus, poruchám vodného a elektrolytového metabolizmu, zlyhaniu srdca, metabolizmu kortikosteroidov, poruchám cirkulácie a respirácie a v poslednom období svojho aktívneho života aj ateroskleróze. Publikoval vyše 40 odborných prác a štúdií v domácich a zahraničných časopisoch. Okrem toho sa venoval budovaniu rôznych čiastkových odborov vnútorného lekárstva na Internej klinike v Košiciach (kardiológii, nefrológii,

hematológii, reumatológii, gastroenterológii a iných). Na klinike vytvoril biochemické, hematologické a nefrologické laboratórium. Významnou mierou sa podieľal na vytvorení prvého dialyzačného strediska na Internej klinike (r. 1966). Profesor Pór bol prodekanom LF, predsedom Všeobecnej sekcie Čsl. lekárskej spoločnosti J. E. Purkyňu v Košiciach, dlhoročným podpredsedom Slovenskej odbočky Internistickej spoločnosti Čsl. lekárskej spoločnosti J. E. Purkyňu a bol jedným zo zakladateľov tradičných Východoslovenských lekárskeho dní v Novom Smokovci (r. 1961), vo Vysokých Tatrách, ktoré v jeho

intenciách sú organizované dodnes. Prof. MUDr. F. Pór bol dlhoročným členom Vedeckej rady Ministerstva zdravotníctva pre internú medicínu a poradného zboru hlavného internistu ČSSR, členom Ústrednej komisie pre účelnú farmakoterapiu pri Ministerstve zdravotníctva, krajským internistom Východoslovenského kraja, atď. Treba zdôrazniť, že prof. MUDr. F. Pór vytvoril na východnom Slovensku internistickú školu, vychoval 3 doktorov lekárskeho vied, 7 profesorov a 13 docentov vnútorného lekárstva, 11 kardiológov, 4 nefrológov, 5 gastroenterológov, 3 hematológov, 3 endokrinológov, 2 angiológov, 2 reumatológov, 4 biochemikov, 4 röntgenológov, 1 imunológ a iných.

Prof. MUDr. F. Pór mal vynikajúce ľudské vlastnosti, bol múdry, vždy vedel poradiť druhému, bol veľmi ochotný, ohľaduplný, tolerantný a vedel posúdiť „who is who“, vedel anticipovať odborný a ďalší vývoj svojich spolupracovníkov.

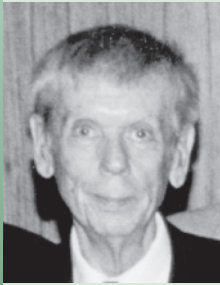
Dňa 14. apríla 1994 pri príležitosti nedožitých 95. narodenín prof. MUDr. F. Póra Spolok lekárov v Košiciach zorganizoval I. memoriál prof. MUDr. F. Póra, na ktorom prednášali jeho žiaci, okrem toho pri tejto príležitosti bola vlavo od hlavného vchodu do VI. pavilónu vo FN L. Pasteura odhalená pamätná tabuľa, pripomínajúca životné dielo prof. MUDr. F. Póra, zakladateľa prvej Internej kliniky FN a LF UPJŠ v Košiciach. Autorom pamätnej tabule bol akademik sochár A. Račko. Dňa 24. apríla 2017 sa konal už 24. memoriál profesora Póra.

Vyznamenania: Bola mu udelená medaila J. E. Purkyňu (r. 1961) a bol nositeľom Radu práce (r. 1969). Roku 1994 riaditeľ FN L. Pasteura a r. 1998 dekan LF UPJŠ v Košiciach pri významných výročiach mu udelili pamätne listy in memoriam.

Prof. MUDr. Ivan Žucha, CSc.

(* 26. 4. 1935 - † 28. 7. 2005)

Prof. MUDr. Ivan Žucha, CSc. sa narodil vo Vrútkach. Štúdium medicíny ukončil v Prahe v roku 1959 promóciou na Fakulte všeobecného lekárstva Karlovej Univerzity. Po vysokoškolskom štúdiu krátko pracoval na neurologickom oddelení v Martine (1959). V rokoch 1960-1963 pôsobil ako sekundárny lekár na psychiatrickom oddelení v Žiline-Bytčici. Svoju učiteľskú dráhu začal ako odborný asistent Katedry neurológie SÚDL v Trenčíne (1963-1965). Pokračoval na Psychiatrickej klinike LF UK v Bratislave, kde následne pôsobil celý svoj aktívny život.

V roku 1963 atestoval v odbore psychiatria, v roku 1965 v odbore neurológia a v roku 1969 získal atestáciu II. stupňa v odbore psychiatria. V roku 1973 obhájil kandidátsku prácu s neuropsychofyzologickým zameraním. Ďalšie roky neslobody zabrzdlili jeho kariérny postup a tak až v roku 1989 habilitoval na docenta a o 5 rokov neskôr sa stal univerzitným profesorom.

Profesor Žucha bol vynikajúcim vysokoškolským učiteľom. Jeho prednášky boli bohato navštevované a nezabudnuteľné nielen pre obsah, ale aj pre typický a neopakovateľný „žuchovský“ spôsob prezentácie. Ako pedagóg pôsobil nielen na Lekárskej fakulte, ale aj na iných fakultách Univerzity Komenského a iných vysokých školách v Bratislave. Bol autorom a spoluautorom viacerých vysokoškolských učebných textov z lekárskej psychológie, psychiatrie a psychoterapie pre poslucháčov LF UK, súdnej psychiatrie pre poslucháčov Akadémie policajného zboru SR, ako aj ďalších učebníc. Podieľal sa na postgraduálnej výchove psychiatrov a neurológov. Dlhé roky pôsobil ako predseda odborovej komisie doktorandského štúdia na LF UK a predseda komisie pre udelovanie vedeckých hodností v odbore Psychiatria.

Vynikal aj v liečebno-preventívnej starostlivosti ako výborný lekár, diagnostik a psychoterapeut. V rokoch 1996-2001 bol prednostom Psychiatrickej kliniky LF UK a UN v Bratislave. Na klinike vytvoril tvorivé a neobyčajne tolerantné prostredie. Prejavoval krajne ľudský postoj ku kolegom, poslucháčom a pacientom, ktorí si ho nesmierne vážili. Bol uznávanou osobnosťou nielen medzi psychiatrami, ale aj medzi kolegami z iných medicínskych, aj mimomedicín-

ských odborov doma a v zahraničí.

Mnohostranné bolo aj vedecko-výskumné zameranie profesora Žucha. Spočiatku sa zaoberal predovšetkým výskumom vyššej nervovej činnosti, neurozológiou a klinickou psychopatológiou, neskôr skúmal problematiku sociálnej psychiatrie, psychiatrickej sexuológie, venoval sa vybraným problémom psychoterapie a najrôznejším filozofickým problémom psychiatrie a medicíny vôbec. Bol dlhoročným súdnym znalcom.

Profesor Žucha bol autorom a spoluautorom približne 240 vedeckých a odborných prác. Mnohé z nich mali veľký ohlas doma aj v zahraničí. Bol viacročným členom redakčnej rady niekoľkých odborných časopisov. Venoval sa písaniu esejistických a filozofických diel ako sú *Fragmenty* (1995), *Zápisník psychiatra Ivana Žuchu* (1997), *Zápisník 2* (2004), *Kompost* (2004), *O prirodzenosti vecí* (2005). Spolu s prof. MUDr. Ivanom Hulinom, DrSc., prednostom Ústavu patofyziológie LF UK v Bratislave, napísali *Rozhovory* (2005), *Myšlienky* (2006), *Panoptikum 1* (2006) a *Panoptikum 2* (2008).

Mal prirodzenú autoritu. V osobnom kontakte pôsobil ako jemný, skromný a veľmi tolerantný človek. Neuspokojil sa s povrchnými vysvetleniami javov, hľadal hlbšie súvislosti, údivoval precíznosťou v logickej argumentácii. Bol známy svojim kritickým úsudkom. Rád diskutoval. Dokázal riešiť aj tie najnáročnejšie filozofické problémy a otázky na vysokej úrovni a aplikovať ich pri vysvetľovaní odborných tém. Profesor Žucha sa v porevolučnom období (1990 - 1991) stal prodekanom Lekárskej fakulty UK v Bratislave. Od roku 1992 bol členom Akademického senátu LF UK, od roku 1996 bol členom Vedeckej rady LF UK a členom Etickej komisie dekana fakulty. Po ustanovení Regionálnej lekárskej komory v Bratislave I sa stal predsedom jej Čestnej rady. Od roku 1969 bol členom Spoločnosti pre vyššie funkcie mozgu SLS, kde istý čas pôsobil ako jej podpredseda. Bol predsedom Psychoterapeutickej sekcie Slovenskej psychiatrickej spoločnosti SLS (1981-1986) a prezidentom Slovenskej psychiatrickej spoločnosti SLS (1990 -1994). Za vynikajúce pracovné výsledky v školstve a vo vede sa stal nositeľom viacerých vyznamenaní - Bronzovej medaily LF UK (1985), Zlatej medaily LF UK (1995), Pamätnej medaily k 80. výročiu založenia LF UK (1999), Hynkovej medaily za zásluhy rozvoja LF UK (2005) a ďalších.

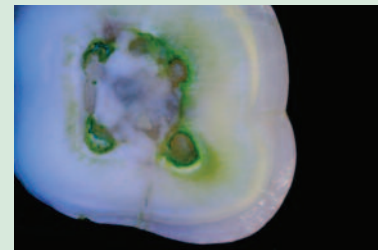
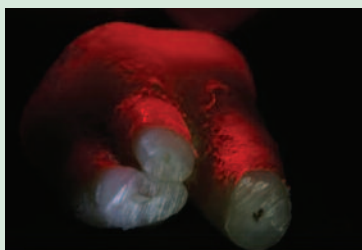
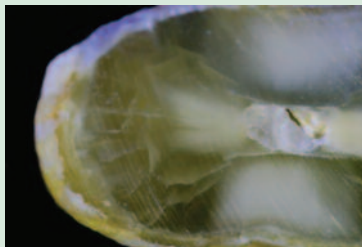
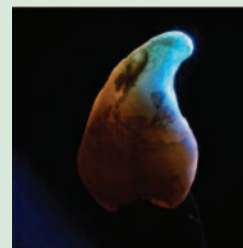
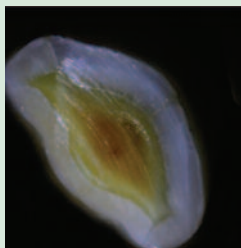
Zákerná choroba neumožnila profesorovi Žuchovi ďalej pracovať, tvoriť a žiť. Zomrel vo veku 74 rokov. Predčasne. Mohol ešte veľa vytvoriť. Okrem iného ostali na jeho písacom stole neukončené dve knihy esejí. Zásluhy profesora Žuchu na rozvoji a propagácii psychiatrie sú veľké. Jeho príklad a odkaz majú však trvalú hodnotu a zostávajú inšpiráciou pre ďalšie generácie.

MUDr. Vlastimil Graus, PhD., MPH, MSc.

(* 25. 2.1954)

MUDr. Vlastimil Graus sa narodil v Zlatých Moravciach. Je absolventom Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave (1977). Pracovať začal vo Fakultnej nemocnici v Bratislave. V rokoch 1978-1982 pracoval v OÚNZ Levice. Od roku 1982 pracuje nepretržite v Bratislave a od roku 1994 je v privatej stomatologickej praxi. V posledných 15 rokoch absolvoval mnoho kurzov a tréningov zameraných na endodonciu. Na rovnakú tému prednáša doma i v zahraničí. Denne samostatne pracuje s dentálnym operačným mikroskopom pri ošetrovaní delegovaných pacientov z Bratislavy a širokého okolia. Od roku 2010 je aj konzultantom pre kolegov CBCT (Cone beam computed tomography). Je členom mnohých odborných spoločností, stavovských organizácií, pracovných skupín a komisií a členom rôznych poradných orgánov. Pedagogicky pôsobí ako externý lektor Slovenskej zdravotníckej Univerzity FVZ a Univerzity Zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave. Je krajským odborníkom pre zubné lekárstvo, zakladateľ a predseda Slovenskej endodontickej spoločnosti a člen ESE (European Society of Endodontology).

Dr. V. Graus sa venuje fotografovaniu od svojich 15-tich rokov. Prvý výstavu svojich prác mal už na strednej škole. S prestávkou niekoľkých rokov fotografoval najmä dokument, krajinu, kvety a venoval sa aj portrétom. Časť zo svojej tvorby prezentoval na výstave počas kongresu INTERDENTAL (2008). Neskôr bol oslovený organizátormi SDD a aj pri tejto príležitosti prezentoval svoje práce (2009 a 2016). Je absolventom Akadémie kreatívnej fotografie. Vo svojej tvorbe vychádza z klinickej praxe. Pri príprave prednášok a analyzovaní chýb pri ošetrovaní koreňových kanálikov na extrahovaných zuboch sa stretáva s výjavmi, ktoré ani bežný zubný lekár neregistruje. Veľmi mu v tejto práci pomáha mikroskop, ktorý je jeho základnou pomôckou pri riešení jednoduchších, ale aj komplikovaných endodontických zákrokov. Použitím farieb a svetla vznikajú zaujímavé obrazy.

MUDr. Ljuba Bachárová, DrSc., MBA

(* 6. 1. 1947)

MUDr. Ljuba Bachárová, DrSc., MBA je vedeckou pracovníčkou Medzinárodného laserového centra v Bratislave. Záujem o výskum prejavila už počas štúdia na lekárskej fakulte a vede sa venuje prakticky celý svoj profesionálny život.

Jej hlavným zameraním je hodnotenie elektrickej činnosti srdca. Je medzinárodne uznávanou vedeckou odborníčkou, výkonnou redaktorkou amerického vedeckého časopisu Journal of Electrocardiology a členkou redakčných rád viacerých zahraničných vedeckých časopisov. V rokoch 1997–1999 bola prezidentkou Medzinárodnej spoločnosti pre elektrokardiológiu, v súčasnosti je jej sekretárkou. Vzhľadom na originálny prístup dr. Bachárovej k EKG diagnostike bola požiadaná vytvoriť a viesť medzinárodnú Pracovnú skupinu pre EKG diagnostiku hypertrofiie ľavej komory, ktorá má aktualizovať

zásady tejto diagnostiky v odporúčaniach American Heart Association. Okrem prednášania na Lekárskej fakulte UK a Slovenskej zdravotníckej univerzite organizuje na Slovensku a aj v zahraničí medzinárodné letné školy zamerané na rozvoj vedomostí a zručností potrebných na prípravu vedeckých projektov završených publikáciou vedeckých článkov. Táto iniciatíva je súčasťou širokej medzinárodnej siete mentorov a študentov Euro-DUCCS.

V roku 2012 bola nominovaná do ankety „Slovenka roka“. Od mladosti sa vo voľnom čase venuje malovaniu. V jej tvorbe prevažujú krajinky, z techník používa najmä akvarel, pastel a temperu.

*Liptovská Mara, 2005, akvarel
(MUDr. Ljuba Bachárová, DrSc., MBA)*

*Bratislava, Michalská brána, 2001, tempera
(MUDr. Ljuba Bachárová, DrSc., MBA)*

*Jesenná kytica, 2008, akvarel
(MUDr. Ljuba Bachárová, DrSc., MBA)*

*Zlaté ľalie, 2006, akvarel
(MUDr. Ljuba Bachárová, DrSc., MBA)*